

Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

s komentářem, poznámkami a judikaturou po novele k 1. 10. 2023

4. aktualizované vydání (říjen 2023)

1. aktualizace k 1. 1. 2026

Poznámka k novelám zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

Změny provedené zákonem č. 277/2019 Sb. a zákonem č. 432/2022 Sb., které nabyly účinnosti dnem 1. ledna 2024, a rovněž změny provedené zákonem č. 363/2021 Sb., které nabyly účinnosti dnem 1. ledna 2025, jsou již v textu zákona uvedeném v publikaci zpracovány formou redakční poznámky.

Tyto změny tedy již nejsou zpracovány v této aktualizaci.

**Nabytí účinnosti
1. ledna 2026**

Zákon č. 300/2025 Sb., kterým se mění zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Str. 363

V § 81 odst. 1 se slova „nebo jde-li o osamělou příslušnici“ zrušují.

V § 81 odst. 3 větě druhé se slova „ , nebo o osamělou příslušnici“ zrušují.

§ 81 nyní zní:

„§ 81

Mateřská dovolená

(1) Příslušnice má v souvislosti s porodem a péčí o narozené dítě nárok na mateřskou dovolenou po dobu 28 týdnů; porodí-li současně 2 nebo více dětí, má nárok na mateřskou dovolenou po dobu 37 týdnů.

(2) Příslušnice nastupuje mateřskou dovolenou zpravidla od počátku šestého týdne přede dnem očekávaného porodu, nejdříve však od počátku osmého týdne před tímto dnem.

(3) Vyčerpá-li příslušnice z mateřské dovolené přede dnem porodu méně než 6 týdnů, protože porod nastal dříve, než určil lékař, náleží jí mateřská dovolená až do uplynutí doby stanovené v odstavci 1. Jestliže příslušnice vyčerpá z mateřské dovolené přede dnem porodu méně než 6 týdnů z jiného důvodu, náleží jí mateřská dovolená jen po dobu 22 týdnů ode dne porodu, popřípadě 31 týdnů, jde-li o příslušnici, která současně porodila 2 nebo více dětí.

(4) Narodí-li se příslušnici mrtvé dítě, náleží jí mateřská dovolená po dobu 14 týdnů.

(5) Mateřská dovolená v souvislosti s porodem nesmí být kratší než 14 týdnů a nemůže skončit ani být přerušena před uplynutím 6 týdnů ode dne porodu.“

Str. 363 Nadpis § 83 zní: „Mateřská a rodičovská dovolená ve zvláštních případech“.

V § 83 odst. 1 větě druhé se slova „ , nebo dítě, jehož matka zemřela“ zrušují.

V § 83 odst. 2 se slova „nebo jde-li o osamělou příslušnici“ zrušují.

V § 83 se doplňuje odst. 4, který zní:

„(4) Rodičovská dovolená přísluší také příslušnici nebo příslušníkovi pečujícímu osobně o dítě, jehož není rodičem, a to ode dne nabytí účinků společného prohlášení podle § 12a zákona o důchodovém pojištění do dne jejich zániku, nejdéle však do doby, kdy dítě dosáhne věku 3 let.“

§ 83 nyní zní:

„§ 83

Mateřská a rodičovská dovolená ve zvláštních případech

(1) Nárok na mateřskou dovolenou má příslušnice a nárok na rodičovskou dovolenou má příslušnice nebo příslušník, který převzal dítě do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu. Za rozhodnutí příslušného orgánu se považuje rozhodnutí o svěření dítěte do péče nahrazující péči rodičů pro účely státní sociální podpory.³⁹⁾

(2) Mateřská dovolená podle odstavce 1 se příslušnici poskytne ode dne převzetí dítěte po dobu 22 týdnů; jestliže příslušnice převzala 2 nebo více dětí, poskytne se jí mateřská dovolená po dobu 31 týdnů, nejdéle však do dne, kdy dítě dosáhne věku 8 měsíců.

(3) Rodičovská dovolená podle odstavce 1 příslušnici a příslušníkovi náleží ode dne převzetí dítěte až do dne, kdy dítě dosáhne věku 3 let; příslušnici, která čerpala mateřskou dovolenou podle odstavce 2, náleží rodičovská dovolená až po skončení mateřské dovolené. Bylo-li dítě převzato po dosažení věku 3 let, nejdéle však do 7 let jeho věku, přísluší rodičovská dovolená po dobu 22 týdnů. Při převzetí dítěte před dosažením věku 3 let tak, že by doba 22 týdnů uplynula po dosažení 3 let věku, se rodičovská dovolená poskytuje do uplynutí 22 týdnů ode dne převzetí dítěte.

(4) Rodičovská dovolená přísluší také příslušnici nebo příslušníkovi pečujícímu osobně o dítě, jehož není rodičem, a to ode dne nabytí účinků společného prohlášení podle § 12a zákona o důchodovém pojištění do dne jejich zániku, nejdéle však do doby, kdy dítě dosáhne věku 3 let.“

³⁹⁾ § 7 odst. 12 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění zákona č. 242/1997 Sb. a zákona č. 360/1999 Sb.

Str. 883 Přechnodné ustanovení zní:

„ZÁKON č. 300/2025 Sb.

Čl. IX

Přechnodné ustanovení

U osamělé příslušnice, která čerpá mateřskou dovolenou na základě rozhodnutí služebního funkcionáře vydaného přede dnem nabytí účinnosti čl. VIII, se délka mateřské dovolené řídí zákonem č. 361/2003 Sb., ve znění účinném před tímto dnem.“

Komentář

Uvedená ustanovení odstraňují dlouhodobý nesoulad se zákonem o nemocenském pojištění v délce mateřské dovolené osamělé příslušnice.

Nabyt účinnosti
1. října 2025

Zákon č. 152/2025 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o dávce státní sociální pomoci

Str. 491 V § 130 odst. 1 písm. g) se za slova „přeplatky na“ vkládají slova „dávce státní sociální pomoci“.

Písm. g) nyní zní:

„g) přeplatky na dávce státní sociální pomoci, dávkách nemocenského pojištění, důchodového pojištění, státní sociální podpory, podpory v nezaměstnanosti nebo podpory při rekvalifikaci a neprávem přijaté částky dávek sociálního zabezpečení, jestliže je příslušník povinen tyto přeplatky a neprávem přijaté částky vrátit na základě vykonatelného rozhodnutí podle zvláštních právních předpisů,⁶⁶⁾ nebo“

⁶⁶⁾ Například § 29 zákona č. 32/1957 Sb., ve znění zákona č. 37/1993 Sb., zákona č. 308/1993 Sb. a zákona č. 113/1997 Sb.

Str. 858 Ustanovení § 205 zní:

„§ 205

(1) Bezpečnostní informační služba, Úřad pro zahraniční styky a informace, Generální inspekce bezpečnostních sborů, Hasičský záchranný sbor České republiky, Policie České republiky a jejich příslušníci v souvislosti s právními vztahy, při nichž je nutno uvádět údaje o zaměstnavateli, využívají vůči orgánům veřejné moci a fyzickým a právnickým osobám při označení zaměstnavatele pojem „bezpečnostní sbor České republiky“. Při tomto postupu používají kontaktní údaje ministerstva.

(2) Povinnost bezpečnostního sboru a příslušníka využívat pojem „bezpečnostní sbor České republiky“ se nevztahuje na právní úkony podle tohoto zákona ani na prokazování příslušnosti k bezpečnostnímu sboru při provádění úkonu v rámci pravomoci příslušníka podle zvláštního právního předpisu.“

Komentář

Praktický dopad novely § 205 ZSP spočívá v ochraně identity příslušníků bezpečnostních sborů při běžných právních úkonech mimo výkon pravomoci. Nově uvádějí jako zaměstnavatele obecný pojem „bezpečnostní sbor České republiky“.

Nabyt účinnosti
1. září 2025

Zákon č. 417/2024 Sb., kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Str. 33 V § 2 odst. 5 zní:

„(5) Ve věcech souvisejících s nárokem na výsluhový příspěvek a s jeho výplatou jménem státu jedná a rozhoduje vedoucí organizační části ministerstva.“

V § 2 odst. 6 se za slova „ředitel bezpečnostního sboru“ vkládají slova „ , vedoucí organizační části ministerstva“ a slova „a 3 až 5“ se nahrazují slovy „ , 3 a 4“.

Odst. 6 nyní zní:

„(6) Nadřízený ředitele bezpečnostního sboru, ředitel bezpečnostního sboru, vedoucí organizační části ministerstva a osoby pověřené rozhodováním ve věcech služebního poměru podle odstavců 1 a 3 a 4 jsou služebními funkcionáři.“

Str. 40 Odstavec třetí komentáře v části IV. se nahrazuje textem:

„Novela § 2 odst. 5 ZSP otevřela cestu pro koncentraci výplaty výsluhových příspěvků na jedno výplatní místo – odbor sociálního zabezpečení Ministerstva vnitra. Dosavadní výplatní místo ve Vězeňské službě ČR a Celní správě ČR dnem 1. září zaniklo. Dosavadní souhlas ředitele bezpečnostního sboru není nově vyžadován.

Bylo zrušeno nefunkční zmocnění pro ředitele organizační složky státu zřízené ministerstvem k rozhodování ve věcech služebního poměru příslušníků zařazených v záloze činné a vyslaných k výkonu služby v této organizační složce státu.“

Str. 883 Na základě změny § 2 odst. 5 byl v zákoně č. 417/2024 Sb. zařazen čl. XI (přechodná ustanovení), jehož body 1, 2, 4 a 5 zní:

„ZÁKON č. 417/2024 Sb.

Čl. XI

Přechodná ustanovení

1. Výsluhový příspěvek bývalým příslušníkům Celní správy České republiky a Vězeňské služby České republiky vyplácí od 1. září 2025 Ministerstvo vnitra.

2. Příslušnost k řízení ve věcech souvisejících s nárokem na výsluhový příspěvek a s jeho výplatou, v nichž byla podle zákona č. 361/2003 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, založena příslušnost služebních funkcionářů Celní správy České republiky, popřípadě ministra financí (dále jen „služební funkcionáři Celní správy“), nebo služebních funkcionářů Vězeňské služby České republiky, popřípadě ministra spravedlnosti (dále jen „služební funkcionáři Vězeňské služby“), přechází od 1. září 2025 na vedoucího organizační části Ministerstva vnitra, popřípadě ministra vnitra (dále jen „služební funkcionáři Ministerstva vnitra“).

4. Bylo-li před 1. zářím 2025 zahájeno řízení ve věcech souvisejících s nárokem na výsluhový příspěvek a s jeho výplatou u služebního funkcionáře Celní správy nebo u služebního funkcionáře Vězeňské služby a nebylo-li toto řízení před 1. zářím 2025 pravomocně skončeno, dokončí toto řízení příslušný služební funkcionář Ministerstva vnitra. Lhůta pro podání odvolání proti rozhodnutí, které vydal před 1. zářím 2025 příslušný služební funkcionář Celní správy nebo příslušný služební funkcionář Vězeňské služby, zůstává zachována i v případě, že v jejím průběhu bylo odvolání podáno u služebního funkcionáře Celní správy nebo u služebního funkcionáře Vězeňské služby. Služební funkcionáři Celní správy nebo služební funkcionáři Vězeňské služby předají spisovou dokumentaci, včetně odvolání podle věty druhé, bezodkladně příslušným služebním funkcionářům Ministerstva vnitra.

5. K vedení řízení o dalších opravných prostředcích proti rozhodnutím ve věcech souvisejících s nárokem na výsluhový příspěvek a s jeho výplatou, vydaným před 1. zářím 2025 služebními funkcionáři Celní správy nebo služebními funkcionáři Vězeňské služby, jsou od 1. září 2025 příslušní služební funkcionáři Ministerstva vnitra. Bylo-li takové řízení zahájeno před 1. zářím 2025 u služebního funkcionáře Celní správy nebo u služebního funkcionáře Vězeňské služby, předá tento služební funkcionář spisovou dokumentaci podle věty první bezodkladně příslušnému služebnímu funkcionáři Ministerstva vnitra. V řízení o žalobách vedených proti rozhodnutím ve věcech souvisejících s nárokem na výsluhový příspěvek a s jeho výplatou vydaným služebním funkcionářem Celní správy nebo služebním funkcionářem Vězeňské služby před 1. zářím 2025 se žalovanými správními orgány stávají od 1. září 2025 příslušní služební funkcionáři Ministerstva vnitra. Dojde-li ke zrušení pravomocného rozhodnutí služebního funkcionáře Celní správy nebo služebního funkcionáře Vězeňské služby, jsou od 1. září 2025 k vedení řízení a vydání nového rozhodnutí příslušní služební funkcionáři Ministerstva vnitra.“

**Nabyt účinnosti
1. července 2025**

Zákon č. 417/2024 Sb., kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Str. 883 Přechodná ustanovení body 3 a 6 zní:

„ZÁKON č. 417/2024 Sb.

Čl. XI

Přechodná ustanovení

3. Služební funkcionáři Celní správy a služební funkcionáři Vězeňské služby příslušní k řízení ve věcech souvisejících s nárokem na výsluhový příspěvek a s jeho výplatou podle zákona č. 361/2003 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, předají podklady k vedení řízení příslušným služebním funkcionářům Ministerstva vnitra do 8. srpna 2025 a v odůvodněných případech do 5. září 2025 a ve stejných termínech předají v elektronické podobě data vztahující se k výsluhovým příspěvkům, a to ve formátu, struktuře a tvaru dohodnutém mezi Ministerstvem vnitra, Celní správou České republiky a Vězeňskou službou České republiky.

6. Celní správa České republiky a Vězeňská služba České republiky informují písemně příjemce výsluhových příspěvků nejpozději do 31. srpna 2025 o převedení agendy výsluhových příspěvků bývalých příslušníků Celní správy České republiky a bývalých příslušníků Vězeňské služby České republiky a jejich výplaty na Ministerstvo vnitra. Dosavadní způsob vyplácení výsluhového příspěvku zůstává zachován i po 31. srpnu 2025, a to včetně určení platebního účtu, na který je výsluhový příspěvek bývalému příslušníkovi Celní správy České republiky nebo Vězeňské služby České republiky vyplácen.“

**Nabyl účinnosti
1. ledna 2025**

Zákon č. 29/2024 Sb., kterým se mění zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 129/2008 Sb., o výkonu zabezpečovací detence a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Str. 567 V § 167 se doplňuje odst. 4, který zní:

„(4) Informuje-li Vězeňská služba České republiky orgán vyplácející výsluhový příspěvek o tom, že příjemce výsluhového příspěvku je ve výkonu trestu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence, poukazuje se výsluhový příspěvek na účet věznice nebo ústavu pro výkon zabezpečovací detence, kde příjemce trest odnětí svobody nebo zabezpečovací detenci vykonává.“

**Nabyl účinnosti
1. srpna 2024**

Zákon č. 230/2024 Sb., kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Str. 845 Ustanovení § 199 včetně nadpisu zní:

„§ 199

Kolektivní dohoda

(1) Za účelem zlepšení podmínek výkonu služby příslušníků, zejména zdravotních, sociálních a kulturních, může být uzavřena kolektivní dohoda. Kolektivní dohodu může za příslušníky uzavřít pouze odborová organizace působící v bezpečnostním sboru.

(2) Na platnost a účinnost kolektivní dohody se použijí § 26 až 28 zákoníku práce přiměřeně. Na postup při uzavírání kolektivní dohody se použije § 8 a na řešení kolektivních sporů § 10 až 15 zákona o kolektivním vyjednávání⁸³⁾ přiměřeně s tím, že

- a) za podnikovou kolektivní smlouvu se považuje kolektivní dohoda uzavřená mezi bezpečnostním sborem nebo více bezpečnostními sbory a odborovou organizací nebo více odborovými organizacemi,
- b) za kolektivní smlouvu vyššího stupně se považuje kolektivní dohoda uzavřená mezi vládou a odborovou organizací nebo odborovými organizacemi a
- c) vyhlášení stávkou nebo výluky není při řešení kolektivního sporu přípustné.

(3) Kolektivní dohoda je závazná pro své strany. Kolektivní dohoda podle odstavce 2 písm. a) je závazná také pro všechny příslušníky bezpečnostního sboru, který je stranou kolektivní dohody. Kolektivní dohoda podle odstavce 2 písm. b) je závazná také pro všechny bezpečnostní sbory a pro všechny příslušníky bezpečnostních sborů.

(4) V kolektivní dohodě je možné upravit vzájemná práva a povinnosti jejích stran. K ujednáním omezujícím práva odborové organizace stanovená tímto zákonem se nepřihlíží.“

⁸³⁾ Zákon č. 2/1991 Sb., o kolektivním vyjednávání, ve znění pozdějších předpisů.

Str. 846 Za § 199 se vkládá nový § 199a, který včetně nadpisu zní:

„§ 199a

Zvláštní postup při uzavírání kolektivní dohody

(1) Působí-li v bezpečnostním sboru více odborových organizací, je bezpečnostní sbor povinen jednat o uzavření kolektivní dohody se všemi takovými odborovými organizacemi; odborové organizace vystupují a jednají s právními důsledky pro všechny příslušníky společně a ve vzájemné shodě, nedohodnou-li se mezi sebou a bezpečnostním sborem jinak.

(2) Jestliže se odborové organizace neshodnou ve lhůtě 30 dnů od zahájení vzájemných jednání na postupu podle odstavce 1, jsou povinny o této skutečnosti bezpečnostní sbor bez odkladu informovat. Bezpečnostní sbor je oprávněn uzavřít kolektivní dohodu s odborovou organizací nebo více odborovými organizacemi, jež mají dohromady největší počet členů, kteří jsou příslušníky tohoto bezpečnostního sboru, pokud

- a) bezpečnostní sbor po marném uplynutí lhůty určené pro nalezení shody mezi odborovými organizacemi na postupu podle odstavce 1 zveřejnil způsobem u něj obvyklým a dostupným všem příslušníkům, se kterou odborovou organizací nebo více odborovými organizacemi hodlá uzavřít kolektivní dohodu; oznámení může být učiněno i prostřednictvím služebních adres elektronické pošty zřízených příslušníkům bezpečnostním sborem nebo vyvěšením na úřední desce bezpečnostního sboru,
- b) uplynula lhůta 30 dnů ode dne oznámení bezpečnostního sboru podle písmene a) a
- c) příslušníci neprojeví nesouhlas s postupem uvedeným v oznámení bezpečnostního sboru způsobem podle odstavce 3.

(3) Kolektivní dohoda podle odstavce 2 nemůže být uzavřena, pokud nadpoloviční většina příslušníků bezpečnostního sboru ve lhůtě 30 dnů ode dne oznámení bezpečnostního sboru podle odstavce 2 písm. a) písemně prohlásí, že nesouhlasí s tímto postupem uzavírání kolektivní dohody, a toto prohlášení doručí bezpečnostnímu sboru.

(4) Jestliže nadpoloviční většina příslušníků ve svém prohlášení podle odstavce 3 určí odborovou organizaci nebo více odborových organizací, s nimiž by měla být uzavřena kolektivní dohoda, je bezpečnostní sbor oprávněn uzavřít kolektivní dohodu s touto odborovou organizací nebo těmito více odborovými organizacemi.

(5) Ostatní odborové organizace, které nemají největší počet členů, kteří jsou příslušníky bezpečnostního sboru, nebo nebyly určeny podle odstavce 4 nadpoloviční většinou příslušníků v jejich prohlášení, mají právo na informaci o zahájení jednání o uzavření kolektivní dohody podle odstavce 2 nebo 4 a právo na projednání předloženého a závěrečného návrhu kolektivní dohody s bezpečnostním sborem. Bezpečnostní sbor je povinen projednat předložený návrh kolektivní dohody s ostatními odborovými organizacemi bez zbytečného odkladu, nejpozději však ve lhůtě 7 dnů od zahájení tohoto jednání. Závěrečný návrh kolektivní dohody je bezpečnostní sbor povinen s ostatními odborovými organizacemi projednat před uzavřením kolektivní dohody.

(6) Nemá-li kolektivní dohoda uzavřena postupem podle odstavce 2 nebo 4 do 6 měsíců ode dne, kdy podle odstavce 2 písm. a) došlo k oznámení příslušníkům bezpečnostního sboru, nebo ode dne, kdy podle odstavců 3 a 4 bylo bezpečnostnímu sboru doručeno prohlášení příslušníků bezpečnostního sboru, právo bezpečnostního sboru uzavřít kolektivní dohodu podle odstavce 2 nebo 4 zaniká.“

Podle důvodové zprávy k novele zákona o služebním poměru se jedná o opatření na podporu kolektivního vyjednávání.

Cílem změn zákoníku práce a zákona č. 2/1991 Sb., o kolektivním vyjednávání, je podpořit kolektivní vyjednávání různými legislativními opatřeními, a to zejména změnou § 24 ZP, který se věnuje problematice tzv. plurality odborových organizací působících u zaměstnavatele v souvislosti s jednáním o uzavření kolektivní smlouvy (a dále promítnutím do zákona o státní službě a zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů), změnou § 27 ZP, jenž aktuálně řeší pouze konkurenci kolektivní smlouvy vyššího stupně s podnikovými kolektivními smlouvami, a to v důsledku zrušení stávajícího § 7a písm. e) zákona o kolektivním vyjednávání, a změnou § 7a písm. b), c) a d) zákona o kolektivním vyjednávání (omezení výjimek ze závaznosti rozšířené kolektivní smlouvy vyššího stupně a tedy k její závaznosti pro více zaměstnavatelů). Dále došlo k rozšíření státního příspěvku pro sociální partnery na podporu vzájemných jednání na odvětvové úrovni (§ 320a ZP).

Novela řeší situace, kdy se odborové organizace nedohodnou na znění kolektivní dohody. Dříve taková situace blokovala kolektivní vyjednávání. Nyní platí, že pokud se odborové organizace nedohodnou, bezpečnostní sbor je oprávněn uzavřít kolektivní dohodu s odborovou organizací nebo více odborovými organizacemi, jež mají dohromady největší počet členů, kteří jsou příslušníky tohoto bezpečnostního sboru.

ZÁKON O SLUŽEBNÍM POMĚRU příslušníků bezpečnostních sborů

s komentářem, poznámkami a judikaturou
po novele k 1. 10. 2023

4. aktualizované vydání

JUDr. Petr Tomek
doc. JUDr. PhDr. Zdeněk Fiala, Ph.D.

Vydalo nakladatelství ANAG
Odpovědná redaktorka Mgr. Pavlína Šestáková
Sazba Jakub Střelák
Autorská uzávěrka 9. října 2023
Tisk a vazba Printo, spol. s r. o.
Jelínkova 1379/13, 721 00 Ostrava
ISBN 978-80-7554-399-8

ANAG, spol. s r. o.
Kollárovo nám. 698/7, 779 00 Olomouc
tel.: 585 757 411, fax: 585 418 867,
e-mail: obchod@anag.cz
www.anag.cz